

Araştırma Makalesi-Research Article

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ

Eyüp TOPRAK*

ÖZ: Millî Mücadele'nin zaferle kazanılmasıyla birlikte 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildi. Cumhuriyet'in ilanından sonra Mustafa Kemal Atatürk ve onun yakın çalışma arkadaşları millî iradenin ve millî hâkimiyetin tesisini sağlamak amacıyla faaliyetlere başladı. Cemiyetlerin ilerlemelerinde, yükselmelerinde, maddi ve manevî alanlarda güç sahibi olmalarında aydınların ve fikir sistemlerinin rolü büyüktür. Millî hâkimiyetin tesisi sürecinde yapılan işler aydınlar tarafından farklı değerlendirmelere uğradı. Türk aydınlarının içerisinde Türk milliyetçiliğini temel alan fikir adamları da millî hâkimiyetin gerçekleşmesi sürecini farklı değerlendirmelere tâbi tuttu. Bunlardan birisi de Dündar Taşer'dir. Türk milliyetçiliği fikir mücadelesinde Dündar Taşer çok sayıda yazılar yazmıştır. Dündar Taşer ismi özellikle 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleşen darbeden sonra duyulmaya başlamıştır. Tasfiye edilen 14 subayın içerisinde Türkçü grubun içerisinde yer almıştır. Dündar Taşer "*Büyük Türkiye*" idealine sahiptir. Açık, cesur ve net şahsiyetiyle bir devre öncülük edenler arasındadır. Bu açı elbette Türk milliyetçiliği düşüncesinin açısıdır. Dündar Taşer de yeni nesillere, meselelere belli bir pencereden bakabilme alışkanlığı kazandırabilmek adına; Millî Mücadele'yi, Mustafa Kemal Atatürk'ü, Cumhuriyet'in kazanımlarını ele almıştır. Bu mücadelenin yerine ve önemine gerekli saygıyı ve ihtimamı göstermekle birlikte yer yer de eleştirilerde bulunmuştur. Bu çalışmada

* Doktora Öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, eyuptoprak2023@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6482-7440; 18 Nisan 2019 günü Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde Millî Mücadelenin 100. Yılı Anısına Sosyal Bilimler Öğrenci Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulan bu makale genişletilerek Milliyetçilik Araştırmaları Dergisi için yeniden düzenlenmiştir.

Geliş Tarihi-Received Date: 09.03.2020

Kabul Tarihi-Accepted Date: 25.04.2020

yakın tarihimizde milliyetçi düşünceleriyle önemli bir yere sahip olan Dündar Taşer'in gözünden; Atatürk ve Cumhuriyet değerlendirmeleri ve Türkçü bakış açısından millî hâkimiyet fikirleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dündar Taşer, Milliyetçilik, Hâkimiyet, Devlet Anlayışı, Büyük Türkiye.

THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN DUNDAR TASER

ABSTRACT: Along with the national struggle for gaining the victory of October 29, 1923 the Turkish republic was proclaimed. After the proclamation of the republic, Mustafa Kemal Atatürk and his close colleagues and of the nation and national sovereignty with the aim of providing the facility started its activities. In the progress of society in elevation, the role of intellectuals and intellectual systems in the areas material and spiritual power is greater. During the process of establishment of national sovereignty has undergone various evaluations conducted by intellectuals. The intellectuals based on Turkish nationalism within the Turkish intellectuals also made the process of realization of national domination different. One of them is Dündar Taser. Dündar Taser has written many articles on the idea of Turkish nationalism. The name Dündar Taser started to be heard especially after the coup on 27 May 1960. He was a member of the Turkish group among 14 liquidated officers. Dündar Taser "Great Turkey" have the idealism. It is among those who lead a period with its clear, bold and clear personality. This angle is, of course, the angle of the idea of Turkish nationalism. Dündar Taser, in order to give the new generations the habit of looking at the issues through a certain window; He discussed the National Struggle, Mustafa Kemal Atatürk, the achievements of the Republic. Although he showed the necessary respect and care for the place and importance of this struggle, he also made criticism from time to time. In this study, through the eyes of Dündar Taser, who has an important place in our recent history with his nationalist thoughts; from the point of view of Atatürk and the republic and the Turkist point of view, ideas of national sovereignty will be discussed.

Keywords: Dündar Taser, Nationalism, Sovereignty, State Conception, Great Turkey.

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

GİRİŞ

Dündar Taşer, 1925'te Gaziantep'te doğdu (TBMM Tercüme-i Hal Dosyası, Sicil No: 2546). 30 Ağustos 1944'de Kara Harp Okulu'ndan mezun olarak Tank Asteğmeni rütbesiyle orduya katıldı. 1960 yılına kadar muhtelif birliklerde vazife gördü. 1960 ihtilâl hareketine katıldı ve Millî Birlik Komitesi üyesi oldu. 13 Kasım 1960'da sürgün edilen 14 subaydan biri olarak Fas ve İsviçre Büyükelçiliklerimizde görev aldı. 1961'de Peru Büyükelçiliği nezdinde müşavirliğe de tayin edildi (BCA, 286-19-13, 1). 1965'de Alparslan Türkeş'le beraber Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisine (CKMP) katılarak siyasete atıldı. Ardından 1969 yılında Milliyetçi Hareket Partisi'nin kuruluşunda rol aldı. Ölene kadar genel başkan yardımcılığında bulundu. 14 Haziran 1972'de Ankara'da şüpheli bir trafik kazasında hayatını kaybetti (Onur, 2005: 105).

Taşer, hareketin doğuş yıllarının en önemli simalarından biridir. Partinin teşkilatlanmasında ve gençliğin organizasyonunda aktif olarak rol aldı (Okur, 1999: 33). Milliyetçi hareketin oluşum döneminde adeta bir ideolog görevini üstlendi. Taşer'in erken ölümü bu camiadaki ideolojik gelişmeye ket vurduğu söylenir (Bora, 1999: 130). Ölümü milliyetçi çevrede büyük üzüntü yarattı.

Söyleşi tarzında kaleme aldığı makaleleri "*Mesele*", musahabeleri ise "*Dündar Taşer'in Büyük Türkiye'si*" adlı kitaplarda toplandı (Yılmaz, 2008: 668). Taşer, Büyük Türkiye idealizmine sahiptir. Türkiye'nin büyük bir devlet olarak dünyada yer almasını ister. (Köktürk, 2012: 325). Yazılarında, "*Mesele*" olarak ele aldığı makalelerinde, Türkiye'nin problemlerini ele almış ve bunlara milliyetçi çözümler aramıştır (Metin, 2012: 17). *Mesele*, Taşer'in makalelerinin toplanmasından meydana gelmiştir. Kitaptaki makalelerin tamamına yakın bir kısmı Devlet Gazetesi'nde "*Mesele*" başlığı altında, 1969-1972 yılları arasında günlük tartışma konusu olan konularla ilgili olarak yazılmıştır (Taşer, 1975: 8). Cemil Meriç'e göre Taşer'in *Mesele* kitabı, Türk düşüncesinin mânâ belgelerinden biridir. Meriç'e göre Taşer "*çoşkun bir zekâdır, fetihten fethe koşan akıncı bir zekâdır*" (Meriç, 2016: 60). Taşer, tarih yorumlarıyla da parti içinde *Osmanlı'ya dönüş*e katkıda bulunmuştur.

“*Milli Hareket*”, “*Devlet*” ve “*Töre*” dergisinde yazılar yazdı, makaleler kaleme aldı. Sohbetlerinde; “*İslâm ahlak ve fazileti*”, “*Türklük ve Tarih şuuru*”, “*İlâ-yı Kelimetullah için Nizam-ı Âlem*” konularına temas etti (Tek, 2011: 118). Yazılarındaki ana tema geçmiş, gelecek ve gündemdir.

Fikirleri, inançları ve yaşayışı ile örnek bir Türk milliyetçisiydi (Hacıeminoğlu, 1972: 6). Şahsiyetini Türk Tarihi yoğurmuştu (Öksüz, 1972: 3). Karşı görüşte olduğu kişilere karşı en ufak kötü bir nitelirmede bulunmadı (Güngör, 1986: 135). Galip Erdem’e göre Taşer, tarihi sevmenin, milletine inanmanın, yarına güvenmenin eşi zor bulunacak bir temsilcisidir (Erdem, 1973: 8).

Dündar Taşer özellikle milliyetçi camia içinde kabul gördü. Hayatının son beş yılını yaşamamış olsaydı, şimdi adını hiç kimsenin hatırlayamadığı 38 kişiden (Millî Birlik Komitesi üyelerinden) biri olarak kalacaktı. Sadece Millî Birlik Komitesi üyesi olması onun adını günümüze taşımazdı (Kösoğlu, 2003: 8). Taşer, Türk milliyetçilerinin fikir ve siyaset sahasındaki çalışmalarına 1960 yılından sonra katıldı. Dündar Taşer’i Dündar Taşer yapan sohbetleri ve fikirleridir.

1. DÜNDAR TAŞER’DE MİLLİYETÇİLİK ANLAYIŞI

Dündar Taşer’e göre milliyetçilik; “*milletini sevmek, onu saymak, yüceltmek için gayret ve fedakârlık etmektir. Millî vasıf ve değerleri, millî davranışları muhafaza ve devam ettirmektir*” (Çatak, 2012: 70). Taşer için milliyetçilik Türkiye için biricik kurtuluş yoludur (Erdem, 1974: 8).

Taşer’e göre millet, yapay bir varlık değildir. Millet, binlerce sene içinde kanın, imanın, duyguların birleşmesi ile yoğrulmuş ve ortak davranışlar sergileyen, sevinci ve üzüntüyü birlikte tadan, birbirinden haberi yokken de birbiri gibi olan bir varlıktır (Çatak, 2012: 69). Taşer için milleti oluşturan unsurlardan biri de dindir (Çatak, 2012: 70). Taşer’e göre bir milletin, millî görüşü onun tarihî akışı içinden çıkar. Millet, uzun tarihî olaylar ve toplumsal yaşayışı içinde, kanın, imanın ve duyguların birleşmesi ile yoğrulmuş bir varlıktır (Aksun, 2017: 113-114).

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLİ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

Taşer'e göre Türklük gururu, Türk milletinin büyüklüğünü görmekten kaynaklanır. Diğer milliyetçiliklerdeki gururun ise başkalarını küçük görmelerinden kaynaklandığını söyler ve bunu cirkin olarak nitelendirir (Öksüz, 1972: 4). Taşer için Türkçülük; *"Türk milletini sevmek, Türk milletinin yaşaması, yükselmesi, Türk kültürünün korunması, yükseltilmesi için hizmetinde bulunmaktır"*. Taşer, Türk'ü ise şu şekilde tanımlar; *"Türklük şuur ve kültürüne sahip kişi veya toplum Türk'tür. Türk milleti, zaman ve mekâna tabii olmaksızın, Türklük kültür ve şuuruna sahip beşerî bir unsurdur"* (Çatak, 2012: 73).

Taşer'e göre milliyetçi bir kimsenin başka bir milleti sevmesi, ona sempati duyması söz konusu olamaz. Tek önceliği kendi milletidir;

Bir Fransız milliyetçisinin ya da İngiliz milliyetçisinin Türk milliyetçisiyle dost olmasına da imkân yoktur. Çünkü milliyetçilik kutsal bir bencilliktir, egoizmdir. Milliyetçi olan şunları düşünür: Benim milletim en iyi, benim milletim en yüksek, benim milletim her şeyin en güzeline layık olmalıdır. Her şey benim milletim içindir." (Çatak, 2012: 72).

Taşer'e göre Türk solcuları bu anlamda milliyetçi olamaz (Taşer, 1969c: 12).

Ziya Nur Aksun Taşer'in milliyetçiliğini *"Hubb-ül-vatan, min-el imân"* (Vatan sevgisi imandandır) hadisinde olduğu gibi iki ana kaynağının olduğunu söyler (Aksun, 2017: 156). Dündar Taşer milliyetçiliğini adeta imanla birleştirmiştir.

Taşer'in Osmanlı'yla ilgili en çarpıcı sözlerinden biri de şudur: *"Ecdadımızı inkâr ediyoruz, ecdadımızı, yani Osmanlı'yı. Tarihte tek mucize vardır: Osmanlı mucizesi. Türk kanıyla İslâm dininin kaynaşmasından doğan bir mucizedir"* (Ayvazoğlu, 2008: 576). Taşer, Türk milliyetçilerinin içerisinde İslâm'a ve Osmanlı Devleti'ne bakış açısıyla farklılaşır. Taşer'in milliyetçiliğinde bu iki kavramın büyük etkisi söz konusudur.

2. DÜNDAR TAŞER'DE TARİH ANLAYIŞI

Dündar Taşer, fikirlerini ve faaliyetlerini tarih anlayışına göre şekillendirmiştir. Bunun en belirgin örneklerinden biri MHP'nin parti ambleminin üç hilal olarak kabul edilmesi

aşamasında önemli rol oynaması olarak karşımıza çıkar. Parti amblemi o yıllarda son derece önemli bir konudur ve tarihsel bir simgeyle bu konuyu karara bağlayan kişi o olmuştur. Yine parti içinde adeta “Osmanlı'ya dönüşü sağlayan” kişidir (Ayvazoğlu, 2008: 574). Taşer özellikle tarih yorumlarıyla çevresini etkilemiştir.

Taşer, yaşadığı dönemin gündemini de tarih üzerinden okur. Gerek içte, gerekse dışta kuvvetli olmanın tek şartı olarak milletçe birliğin temininin sağlanmasını savunur. Bunun en güzel örneklerinin de tarihte olduğunu söyler (Taşer, 1975: 474). Taşer, Türk tarihindeki sürekliliği ise “büyüğünü ve küçüğünü bilmeye” bağlar (Taşer, 1969b: 12). Taşer; söyledikleriyle yaptığı bir olan, örf, âdet ve geleneklerine son derece saygılı biridir.

Taşer için tarih, “nazariye tercümelerine bakarak, bir miktar heyecan verici kelimeler ekleyerek” meydana getirilemez. Taşer’in tarih anlayışında titizlik gösterdiği en önemli hususlar; geçmişe sövmemek, mevcut hâli haddinden fazla yermemek ve tarihî şahsiyetlere saygısızlık yapmamaktır. Tarihte hakikat, ilmî metotla yapılacak araştırmalar sonunda bulunabilir (Taşer, 1972: 12). Taşer’de tarih bilinci son derece yüksektir.

Taşer, Türk Milletini 5000 senelik tarihi boyunca, 16 defa cihan hâkimiyeti kurmuş bir millet olarak niteler. Böyle bir milletin çocukları olarak da cihan hâkimiyetine 17. defa varabileceğimize inanır (Taşer, 1970: 12). Taşer’in Türk milletine olan inancı Türk milletinin tarihindeki başarılarından kaynaklanmaktadır. Bu inanca bağlı olarak da Türk gençliğine olan inancı tamdır.

3. DÜNDAR TAŞER’DE OSMANLI ANLAYIŞI

Taşer, Türk Milleti’ni devlet kurmakta mahir bir millet olarak niteler. Türk Milleti’nin kurmuş olduğu en muazzam yapı olarak ise Osmanlı Devleti’ni görür (Aksun, 2017: 35). Taşer’e göre Osmanlı, güç bakımından şimdiye kadar gelip geçmiş tarih sahnesindeki en muhteşem yapıdır (Aksun, 2017: 39). Taşer için Osmanlı’nın ayrı bir yeri vardır. Taşer’e göre Osmanlı, tarihin benzerini tanımadığı azamette bir devlettir. “Osmanlı idaresi, medeniyeti, kültürü, sanatı, kıyafeti, muaşeret, mutfağı, musikisi, hatta notası bile kendine mahsus bir bütündür” (Taşer, 1975: 400). Taşer

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

Osmanlı'yı, kendinden önceki Türk devletlerinin kurumlarına dayalı olarak, kökleri Oğuz teşkilâtına kadar uzanan bir maziye sahip güçlü bir devlet olarak niteler (Taşer, 1972: 12). Taşer, Türk devletlerinin içerisinde en çok Osmanlı'dan örnekler verir.

Taşer, Cumhuriyet devrinde Osmanlı'ya haksızlık edildiğini söyler; “

Benim neslimden olanlar İmparatorluğumuzu haritada, yani kâğıt üzerinde gördüler. Devletimiz bize göre bir coğrafya parçasından ibaretti, ama bu büyük coğrafya bile kitap sayfasına çizildiği zaman âdeta avuç içi kadar ufak görünüyordu. Zaman idraki kendi çocukluk çağı, mekân idraki de içinde yaşadığı kasaba hudutları içinde kalmış olan genç bir insan elbette ki; dünyanın yarısını kucaklayan bir tarih vakasını kavrayamazdı. Biz dağılan devletimizden elde kalan toprakları da haritada gördük, ama bu harita aynı ebatta kâğıtlara çizildiği için imparatorluğumuz kadar yer kaplıyor, hatta teferruatlı olması yüzünden bize daha büyük gibi geliyordu.” (Güngör, 1972: 8).

Taşer, kendi döneminde yazılmış tarih kitaplarında yer alan Osmanlı ile ilgili bilgilerin birçoğunu da yine haksız ve yersiz görmektedir.

Taşer Batı ile Osmanlı arasında önemli farkların olduğunu söyler. Mesela Osmanlı'da Avrupa'da olduğu gibi feodal yapı olmamıştır. Ayrıca Osmanlı'da aristokrat diyebileceğimiz bir sınıf da yoktur. Osmanlı'da idareciler toplumu “Allah'ın emaneti” bilmişlerdir (Çatak, 2012: 63). Bundan dolayı Osmanlı devletinde reaya ile beraya arasında ciddi anlamda bir sorun olmamıştır.

Osmanlı Devleti, devletin nizamını sağlamak uğruna öz evlatlarının, öz kardeşlerinin ölümüne dahi rıza göstermiştir. Taşer buradaki büyük fedakârlığı şöyle izah eder; “Kardeş katline cevaz veren fermanın koyucusu, iki oğul sahibi bir hükümdardı. Düzenin bozulmaması için, birinin feda edilmesine rıza gösterebilmiştir. Bu feragat, sıra adamının anlayamayacağı bir büyüklüktür” (Çatak, 2012: 61). Osmanlı Devleti bunu yaparak milletin rahatı ve huzurunu sağlamış, âlemin nizamını tesis etmiş ve kendi ailesinden bile fedakârlık yapmıştır. Taşer'de Osmanlı devlet adamları bambaşka bir yeredir. Osmanlıdaki adamlar devletle o kadar özdeşleşmişlerdi ki onların bu hallerini tasavvuftaki “fena fillah (kişinin Rabbine karşı duyduğu sonsuz sevgiden dolayı benliğini Allah'ın

varlığında eritmesi)” tabiri ile nitelemiştir. Bu nedenle onların ruhi hallerini ve fikrî kavrayışlarını “*fena fi’l-devle ve’l-mille (kişinin varlığını devlet ve millet kavramında eritmesi)*” deyimiiyle nitelemiştir (Aksun, 2017: 20). Hatta Osmanlı’nın eşkiyasında bile devlet şuurunu vardır (Aksun, 2017: 115) diyecektir. Bununla birlikte Osmanlı’da olan devlet şuurunun Cumhuriyet devri yöneticilerinde yeterince olmadığını söyleyecektir.

Dündar Taşer'in milliyetçilik anlayışında Osmanlı Devleti'nin yeri çok büyüktür. Hatta denilebilir ki, yaşadığı dönemde Türk milliyetçileri içerisinde en fazla Osmanlı'dan bahseden, en fazla Osmanlı'ya hasret duyan Dündar Taşer'dir. Ayrıca çoğu Türk milliyetçisinde olduğu gibi Taşer'de de tarih şuurunu oldukça yüksektir. Yaşadığı dönemin meselelerine çözüm getirirken Osmanlı Devleti'nden emsaller vererek faydalandığı rahatlıkla görülebilir.

4. DÜNDAR TAŞER'DE ATATÜRK ANLAYIŞI

Taşer'e göre Atatürk;

“Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Trablusgarp'ta, Suriye'de ve Çanakkale'de kıtalarımızı kumanda etmiş, devleti muhafaza edebilmek için cepheden cepheye koşup savaşmış büyük bir komutandır”. “Silahı alınmış, ordusu dağıtılmış, sultanı gözaltında olan devletin kurtarılması için gerekli olan milletin ruhundaki direnme gücünü ve istiklal azmini teşkilatlandırarak ve birleştiren, bugünkü sınırları sağlayan kumandandır.”

Bunun için Atatürk'e milletin saygısı sonsuzdur. (Çatak, 2012: 74). Taşer, Atatürk'ün yaptıklarını ve değerini bu şekilde özetlemektedir.

Türk milliyetçilerine göre solcular Atatürk ismini ve Atatürk isminden gelen gücü kullanmaktadır. Taşer de bu görüştedir. Çoğu Türk milliyetçilerinde olduğu gibi Taşer için de Atatürk, gerçek bir Türk milliyetçisidir. Taşer solcuların ise gerçekte Atatürkçü olmadıklarını, Atatürk ismini kullandığını şu şekilde açıklar;

“...Toprak mülkiyetine karşı olan sosyalistler bunu Atatürkçülük diye ortaya sürebilmektedirler. Amma, Atatürk ne kimsenin malına el sürmüş ne de müşterek mülkiyet için bir teşebbüste bulunmuştur. Hatta Emval-i Metruke namıyla anılan Rum ve Ermenilerin Türkiye'yi terk etmesi yüzünden başkaları arazilerin satışında binlerce dönüm araziye tek kişinin almasına normal gözle

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ

THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN DUNDAR TASER

bakmıştır. Bizzat kendisi, Ankara, Yalova ve Tarsus'ta yüz binlerce dönümlük çiftlikler kurmuş ve büyük çiftçiliği bizzat temsil etmiştir.” (Taşer, 1969c: 12).

Atatürk'ün hayatı boyunca yaptığı iş ve uygulamalardan Taşer, Atatürk'ün solcu olamayacağı kanaatini taşımaktadır. Atatürk ismi, Taşer'e göre solcuların en çok istismar ettiği kelimedir;

“Önceleri fese karşı şapka sol, hilâfete karşı cumhuriyet soldur diye başlayan istismar, zaman içinde dozunu arttıra arttıra Atatürk, bir solcudur haline gelip dayandı. Artık Vietnamlı komünist, Atatürkçü sayılmaktadır. Lenin, Che Guevera, Mao gibi komünist liderlerle Atatürk bir tutulmakta, her komüniste Atatürkçü denilmektedir. O hale geldi ki, komüniste yapılan tecavüz, Atatürk'e yapılmış ilân edilerek umumî efkâr bulandırılmaktadır.” (Taşer, 1975: 141).

Atatürk devrim yapmıştır ve devrimcidir. Fakat Atatürkçü kendi içinde devrimci olamaz. Atatürk'ün yaptıklarını yaşatmak istiyorsa bir Atatürkçü muhafazakâr olmalıdır, değiştirmek istiyorsa Atatürk düşmanı olacaktır (Taşer, 1975: 239). Taşer'in Atatürk'e bakış açısı ağırlıkla olumlu olmakla birlikte, solcuların Atatürk'e yaklaşımından dolayı Taşer'in bakış açısını da şekillendirdiği de söylenebilir.

Taşer, Atatürk'ün dinine bağlı olduğunu söyleyerek şu örnekle de ifade etmektedir;

“Atatürk yarbay iken yazdığı Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal kitabında subayın vazifesini anlatırken şöyle belirtmektedir: Herhalde askerlerimizin ruhunu kazanmak, bizim için bir vazife olduğu gibi evvela onlarda bir ruh, bir emel, bir seciye yaratmak da Allah'tan ve Medine-i Münevvere'de yatan Cenab-ı Peygamber'den sonra bize teveccüh ediyor.” (Çatak, 2012: 76).

Taşer, sadece bu ifadelere bakarak bile, dinine bağlı olmayan bir kişiden bu sözlerin çıkmasının mümkün olmadığını savunur.

5. DÜNDAR TAŞER'DE CUMHURİYET ANLAYIŞI

Dündar Taşer'e göre Millî Mücadele'deki en önemli husus, aydınla ahalinin birlikte hareketi idi. Aydın, ahalinin millî ve manevî değerlerine uygun hareket etmişti. İslâmî gayret ve millî heyecan milletin bütün kudretini savaş meydanına dökmüş ve zaferi sağlamıştı (Aksun, 2017: 16). Cumhuriyet ile birlikte ve sonraki dönemlerde bu anlayışın unutulmuş olması Taşer'i üzmektedir.

Taşer Cumhuriyet'e, demokrasiye ve rejimin mekanizmalarına son derece saygı duyan isimlerin arasında yer alır. Ama bununla birlikte Cumhuriyet ile birlikte daha da belirginleşen Batılılaşma anlayışına ise son derece karşı çıkar.

Taşer'in Batıya bakışı oldukça analitiktir. Ona göre;

"Batıda meydana gelen siyasî, iktisâdi ve idarî gelişmeler, çatışmalar hep kendi şartlarının ürünüdür ve kendi ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Liberalizmden sosyalizme, feodalite ile krallıklar arasındaki çatışmadan kiliseye karşı verilen mücadeleye kadar her şey kendi muhitinde ve doğduğu içtimai, siyasî şartlar altında anlamlıdır. Millî telakkiye, millî anlayış ve imana sırtını çeviren Batılı aydının hastalığı neticeleri sebep olarak görmek ve ithale çalışmaktır."

Bu tavır, Taşer'in eleştirdiği tavidir:

"Batı'nın üstünlüğünü, onların kanunlarında, içtimai kıymet hükümlerinde sanmak ve onları olduğu gibi tercüme ve ithal etmekle aynı seviyeye geleceğimize inanmak hatası işlenmiştir. Onların hayatına uygun gelen unsurlar, bize ters geldiği için, kanunlarımız, örf ve adetlerimizle çatıştı ve bu çatışma yıkıntı doğurdu. İnandığımız değerlerle arzuladığımız değerlerin zıddiyeti, içinde bulunduğumuz anarşinin yahut fetretin sebebi oldu." (Okur, 1999: 34).

Taşer; *"Cumhuriyet devrinde kapitülasyon yok, tekke yok, medrese yok, neşriyat yok. O halde gerileme neden durmamıştır?"* diye soru sorar. Sualin cevabını her ne kadar vermeye çıkanlar olsa da, yaptıkları iş geçmişe sövmekten, saltanata ve halifeliğe hakaret etmekten başka bir şey değildir (Taşer, 1975: 245) diyerek yapılan işleri bu bakış açısıyla beğenmemektedir.

Taşer'e göre Türk milletinin içinde bulunmuş olduğu olumsuz durumun müsebbibi, sahip olduğu iman ve değerler sistemi değildir. Türk milleti Batı karşısında maddî zayıflığı yüzünden mağlup olmuştur. Yoksa Batı medeniyetinin değerler alanında bir galibiyeti söz konusu değildir. Osmanlı gittiği her yere barış ve adalet götürdüğünü ve Avrupa'nın ise girdiği her yere medeniyet adı altında huzursuzluk, haset, nifak, sefahat ve fuhuş götürdüğünü dile getirir;

"Avrupalıların, gayrı medenî diye isimlendirdikleri kavimlere, meselâ; bizim eski eyaletlerimize karşı bir fetih hak iddia ettiler ve buraları sömürge yaptılar. Aslında bu iddia gülünçtür ve tamamen manasızdır. Onların hak dedikleri şey

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLİ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

*de kuvvetten ibarettir. Kuvvetin adı medeniyet, kuvvetsizliđinki ise bedevîyet
olamaz” (Okur, 1999: 34).*

Taşer’e göre Türk milleti özüne yönelmelidir.

Taşer, Batıyla temasta bize lazım olan şeyin ilim ve teknik olduğunu söyler. Taşer’e göre tekniği ve ilmi mutlak manada almalıydık. Ancak bunun vücuda getireceği değişiklikler olacaktı. Cemiyetin doğal gelişme seyri içinde bunlar kendi mecrasına zarurî olarak oturacaktı. Türkiye Batıdan bir şeyler alırken oldukça dikkatli olmalı ve Türkiye bir an önce sanayisini kurarak güçlenmeliydi. Ağır sanayimizi hemen kurmalı, Türkiye’nin büyük geleceğini tesis için seferber olunmalıydı (Okur, 1999: 34). Taşer’e göre bunun dışında yapılanlar şekil kavgasıdır.

Taşer, Tanzimat ve sonrasındaki gelişmeleri Batılılaşma adına beğenmez. İlerleme için;

“bu halleri karıştıran dünyada başka bir millet yoktur” der. “Bunları yapan bir milletin ilerlediğini de tarih kaydetmemektedir. Japonlar bugün çok ileri bir düzeye eriştiler. 30 bin hiyerogliften meydana gelen alfabelerini “değiştirilim” demediler. Şintoizm diye anılan dinlerinin ilerlemeye engel olduğunu söylemediler” (Aksun, 2017: 46)

diyerek eleştiride bulunur. Taşer, harf inkılâbının yapılmasına da karşıdır. Harf inkılâbını da Atatürk gerçekleştirmiştir. Taşer, Atatürk’ün her düşüncesine ve yapmış olduğu inkılâplara çok büyük saygı duymakta ama milletin özünü değiştirdiğini düşündüğu bu inkılâba karşı da gelmektedir (Çatak, 2012: 104). Bununla birlikte Atatürk’e yönelik hiçbir olumsuz ifadesinin olmadığı da yazılarından ve söylemlerinden rahatlıkla tespit edilebilir.

Taşer’in eleştirdiği şeylerden bir başkası Cumhuriyet’i beğenirken, severken, tercih ederken; imparatorluğu kötülemenin, sultanları suçlamanın yapılmasıdır. Ayağımızı bastığımız toprakların, Osmanlılardan ve daha öncede Selçuklulardan bize miras kaldığını hatırlatır (Tek, 2011: 36). Taşer, bir Türk devletinin beğenilip bir diğerinin yerilmesine karşıdır. Ona göre devletler birbirinin devamıdır.

Taşer bir önceki nesli beğenirdi ve bir sonraki nesle ise büyük güveni vardı. Kendi nesline ise kızardı;

“Babamın nesli Çanakkale’de, Millî Mücadele’de şehit oldu, gazi oldu. Gençlerimiz ülküleri uğruna en çetin mücadeleyi veriyorlar. Onlar da şehit oluyor, gazi oluyorlar. Benim neslim ise politika yapıyor, korkuyor, tarafsızlığını ilân ediyor.” (Öksüz, 1972: 5).

Taşer’e göre 27 Mayıs hareketi başlangıçta; tarafsız, adil, millî bütünlüğü gaye edinmiş bir hareketti (Taşer, 1967a: 10). Ancak daha sonra Aydemir, Madanoğlu ve benzerlerinin yüzünden ve CHP liderlerinin ihtiras potasında birleşmesiyle ve en son olarak da 13 Kasım darbesinin icra edilmesiyle 27 Mayıs amacından sapmış bir hareket olarak tarih sahnesinde yer almıştı (Taşer, 1967b: 12).

Taşer, Büyük Türkiye idealisti olarak Türkiye’den umutludur. Türkiye’yi harekete geçmiş bir devlet olarak görür. Türkiye’nin ağır sanayisini kurmasıyla tarihten kalan hedeflerine ulaşacağı düşüncesindedir (Aksun, 2017: 151). Taşer’e göre Türkiye tarihteki başarılarını, gelecekte de tekrar yine yapacaktır.

6. DÜNDAR TAŞER’DE HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ

Taşer, hep büyük devlet hasreti ile yaşadı. Bakış açısı hep büyük devlete göre idi. Bu yüzden onun sohbetlerinde zaman zaman tarihle günün gerçeği karışır ve dinleyenler gerçeği kavramakta zorluk çekerlerdi. Büyük devlet Devlet-i Aliyye yani Osmanlı Devleti idi ve bir kere büyük olanın yine büyük olabileceğine inanırdı (Taşer, 1975: 102). Taşer’e göre Türk milleti için en büyük, en önemli müessese devletti. Bu yüzden milletimiz tarihin hiç bir devrinde devletsiz kalmadı, yoksa millet de kalmazdı. Bu zihniyet Osmanlı Türk’ünün dilinde şu düstur halinde ifadesini bulmuştur: *Din-ü devlet, mülk-ü millet*. Taşer’de devletin millettten, vatandan ve dinden farkı yoktur, çünkü devlet gidince bunlar da gider görüşündedir. Saadetimizin anahtarı kuvvetli bir devlete kavuşmak, felaketimizin kaynağı ise başka hevesler uğruna devletin kudretine zaaf getirişimiz olarak görür (Güngör, 1986: 137). Taşer’de devlet anlayışı milliyetçiliğinin ve tarih şuurunun da bir sonucu olarak oldukça yüksektir.

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

Taşer devlet tanımlamasını çok kısa yapmaktadır. Taşer'e göre devlet; siyasi ve hukukî bir organizasyondur. Ayrıca devlet bir ahlak ve hukuk kurumudur. Milletimiz devletine çok güvenir ve devlete karşı boynumuz kıldan ince tabirini kullanır (Çatak, 2012: 51). Taşer'in milliyetçiliğinin temelinde devlet anlayışı yatar. Bu devlet anlayışı kökenlerini doğrudan doğruya Türk tarihinden bilhassa Osmanlı asırlarından alır. Taşer'in anladığı devlet doğrudan doğruya Türk tarihinin bir nüvesidir. Binlerce yıl süren tecrübelerin mahsulüdür. Taşer'in anladığı ve mücadelesini verdiği devletin meşruiyet kaynakları gelenektedir ve hâlihazırdaki yapı gelenekle sürekli bir çatışma içindedir (Okur, 1999: 35). Dündar Taşer'e devlet mi önemlidir, vatan mı diye sorsalardı tereddütsüz devlet derdi. Ona göre millî görüşümüzde vatan, aslı ve en esaslı unsur değil, hâkimiyet sembolü olan bayraktır. Bayrak nereye gidiyorsa Türk de oraya gitmiştir. Türk ancak bayrağın dalgalandığı yani devletin hâkim olduğu yerlerde yaşayabilmiştir. Onun çekildiği yerde yaşayamamıştır (Çatak, 2012: 58). Taşer'de devlet devamlı bir varlıktır. Şu iktidar gider bu iktidar gelir. Kabineler düşer, yenisi kurulur. Ama devlet devam eder. Hatta rejimler değişir, devlet yine devam eder (Tek, 2011: 41). Taşer'in fikirlerinin temelinde devlet vardır.

Dündar Taşer'de anavatan kavramı da son derece önemlidir. Ona göre; Türkler için anavatan, Türk bayrağının dalgalandığı yani Türk hâkimiyetinin olduğu yerdir. Bu yüzden, yüzyıllar boyunca öz vatanımız olan toprakları, buralardan bayrağımız çekilince terk etmiş ve bayrağımızın ardından onun gölgesine göçmüştük. Son derece çarpıcı bir gerçeği dile getiren bu ifadeler, aynı zamanda devletin niçin kutsal olduğunun da açık cevabını, tarih ve kültür gerçeğimize dayanarak vermektedir (Kösoğlu, 2013: 54).

Taşer için din, milliyet, vatan gibi kavramlar kıyamete kadar yaşamaya devam edecektir; *"Milliyetçiliğin ve Muhafazakârlığın eskiliği, gerçekliği ve güçlülüğündendir. Kökünün bin yıllara dayanması, dalının da bin yıllar ötesine uzanacağına delildir"* (Aksun, 2017: 177). Bunu sağlayacak en önemli yol ise eğitimidir. Türkiye'de eğitim Tanzimat'tan beri halledilememiş konuların başında gelir. Eğitim-öğretim meselesi çözülmeden de herhangi bir sorunun halledilmesi

mümkün olamaz (Taşer, 1969d: 12). Değerlerimizin yozlaşmasının altında yatan sebebin eğitim sisteminde yaşanan sıkıntılarda görülmektedir.

Taşer parlâmentarizmi bir oyun olarak görür ve her oyun gibi bu sistemin kaideleri vardır;

“Temel kaide şudur. Hükümet, devleti idare için Meclisten yetki ister. Meclis bu yetkiyi verirse onu kullanır, eğer vermezse hükümet çekilir, bu yetkinin adı kanundur. Hükümetler bu yetkileri iş olsun diye istemezler. Devleti yönetmek için mevcut kanunların yetmediğini görürler, bir bozukluğu düzeltmek yahut evvelce düşünülmemiş bir faydayı hasıl etmek için kanun teklif edilir, bu teklif ortaya çıktığı andan itibaren hükümet şunu beyan etmiş olur. Eğer bu yetkiyi vermezseniz devleti idare etmek benim için mümkün değildir. Millî hâkimiyetin tecellileri olan Meclis hükümetin iddiasını ya yerinde bulur yahut bu isteği yersiz bulur ve teklifi reddeder. Teklifi redde uğrayan hükümet düşer, düşer çünkü bu yetkiler olmadan da devlet yönetilebilir.” (Taşer, 1969b: 12).

Taşer için rejim, onu kurtardım diye bağırانların elinde, daha tehlikeli bir hâle düşmüştür (Taşer, 1969a: 14). Taşer, yaşanan sıkıntılar karşısında gençliğin bir kurtarıcı olacağını savunur. Gençliği, milletin geleceğinin teminatı olarak görür. Gençliğe gereken önem verilmezse kalkınma savaşı kazanılsa bile milletin geleceği sıkıntıya düşecektir (Taşer, 13-14, 1973: 3). Taşer’in en güven duyduğu kesim gençliktir.

Taşer ayrıca, Batı’nın idarî ve hukukî yapısının kendi tarihî ve toplumsal gelişmesinin sonucu olduğunu, bizim tarihî gelişme ve yapımızın onlarınkinden çok farklı olduğunu belirtmektedir.

“Mesela, Avrupa’da parlamentoların doğuşunda önemli sebeplerden biri vergilerdi. Türkiye’de kurulan senatonun da Batı sevdasından kaynaklandığı ortadadır. Bu Batı sevdasıdır ki ülkemizde nizamın, siyasetin ve diğer unsurların bozulmasında etkilidir. Batılılaşma milletimizi çıkmaza sokmaktadır. Batı’yı üstün tutmak, onların kanunlarını, toplumsal kıymetlerini ithal edince onların seviyesine ulaşacağımızı düşünmek büyük bir hatadır. Onların nizamına uygun gelen unsurlar bize ters gelmiştir. İthal edilen nizam bizim mazimizle uyuşmamıştır. Bu sebeptir ki bu yenilikler bizim kökten gelen kanun, örf ve adetlerimizle çatıştı. Bu çatışmadan mevcut yıkıntı doğdu.”

İçinde bulunduğumuz anarşinin sebebini inandığımız değerlerle uyguladığımız değerlerin farklı olmasından kaynaklandığını ifade eder (Çatak, 2012: 64). Taşer’in Batı’yı

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

eleştirmesinde kökenlerini Mehmet Akif Ersoy, Sait Halim Paşa gibi İslâmcılarda bulabileceğimiz bir yaklaşım bulunmaktadır. Taşer Batı'nın ilmine ve tekniğine karşı değildir, ilim ve tekniğin alınmasını ister. Fakat ilim ve teknik alınırken dahi, çok dikkatli olunarak Batı'dan asla bir yaşam tarzının, kültürün alınmamasını ister. Taşer Batı'dan bir şey alınırken ancak bize uygun olanlarının alınmasını ister. Onun karşı çıktığı nokta Batı'nın geçirdiği süreçtir. Ona göre Batı dinle kavgalı bir topluluktur. Fakat bu Türkler için tarihin hiçbir döneminde geçerli olmamıştır. Türkler diniyle özdeşleşerek onu içselleştirerek tarihte var olmuştur. Onun için bize benzemeyen Batı'dan bir şey alınırken seçici olunmalıdır.

Taşer Türk milletini, dünyanın en büyük imparatorluklarını kurmuş ve hâkimiyetini eski dünyanın bilinen her köşesinde yürütmüş bir millet olarak görür (Taşer, 1964: 14).

"Biz büyük bir milletiz. Büyük milletlerin de hayatı, büyük denizlere benzer. Türk milleti okyanus gibidir. Medleri ve cezirleri vardır. Türk'ün meddi Sakarya'dan başladı. Meddi bitti, cezri başladı. Cezri 1922 Sakarya'ya kadardı. Cezri bitti, meddi başladı. Sakarya'dan İzmir'e, Edirne'ye, Hatay'a vardık. Biz 5000 sene süren tarihimiz boyunca, 16 defa cihan hâkimiyeti kurmuş bir milletin çocukları olarak 17.yi neden kuramayalım? Bunu başarabiliriz. Çünkü bizim milletimiz ufku ve idealleri geniş ve büyük vasıfları olan bir millettir. Taşer bu inancı taşıyan ve kesin bir şekilde Türk milletinin yeni bir yükselişe büyük ve güçlü olacağına şiddetle inanan bir kişiydi. Bu heyecanı da çevresine veren bir yapısı vardı." (Çatak, 2012: 71).

Dündar Taşer'e göre dünyada Türk'ün bulunduğu her toprak parçası vatandır. Kerkük, Tebriz, Üsküp, Bahçesaray bu şehirlerin her biri Taşer için Gaziantep'ten farksızdır (Çatak, 2012: 57). O Türk'ün olduğu her yeri sever ve vatan olarak kabul ederdi.

Taşer'e göre siyasi sınırlar, imkânlarla ideallerin bileşkesidir. Türkiye Türklerin devletidir, imkânları ölçüsünde, her yerdeki Türk'ün haklarını korur (Aksun, 2017: 29). Türk Milleti kendini dünyaya nizam vermek için yaratılmış bir kavim olarak kabul etmiş, bu inançla da cihan hâkimiyetleri kurmuştur. Fetihlerimiz, istilâlarımız, bütün savaşlarımız bu gaye için yapılmıştır (Taşer, 1969e: 12). Taşer sadece millî sınırlarımız içinde kalınmasına karşı çıkar;

“Canım efendim, bizim Yemen’de, Mısır’da, Selanik’te, Manastır’da, Sofya’da ne işimiz vardı? şeklinde dile getirilen acınacak sorudur. Buna karşı, İngiltere’nin Yemen’de ne işi var? Rusya’nın Semerkant’ta ne işi var? diye sormak herhalde en kestirmesi. Bu devletlerin vatandaşları, kendi hükümetlerine bu soruyu sormuyorlar. Soranlar ise tabii ki büyük devlet olma vasfını hemen kaybeder. Buralar, yani Anadolu neden senin oluyor? Burada neden duruyorsan, orada da onun için vardın. Buralar ne kadar seninse, oralar da o kadar senindi ve hala da senin. Biz Selanik’i İstanbul’dan yüz sene önce aldık. İstanbul’daki oturuşumuz daha Selanik’teki kalışımıza varmadı. Anadolu ismi bile Rumcadan geliyor, doğu memleketi demek. Bu senin görüşün bize ait bir koku taşıyor. Avrupa buralar senin değil, sen bir nomadsın (göçebesin). Orta Asya’dan geldin, yine oraya git deyip duruyor. Biz bu zihniyete takılıp kalsaydık, tarihin en büyük ve kudretli devletini kurup üç yüzyıl dünya hâkimî olmaktan vazgeçtim, buralarda bile kalamazdık.” (Aksun, 2017: 56-57).

Taşer’in imkân ve ideal olarak ayrırma gittiği sınır meselesinde Türkiye’nin sadece imkânlarıyla yetinmemesini savunur. Diğer Türk milliyetçilerinde de olduğu gibi ideallere yönelir. Çoğu Türk milliyetçisinde ideal sınır olarak karşımıza Turan çıkar. Ancak Dündar Taşer’de ideal sınır Turandan da öte “Türk’ün olduğu, yaşadığı her yer” olarak ifade edebileceğimiz büyük bir Türkiye karşımıza çıkar.

SONUÇ

Dündar Taşer, belki Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Millî Mücadele döneminden sonra en sıkıntılı dönemlerinde yetişmiş aydınlarından biridir. Aynı zamanda orduda ve siyasetteki görevleri itibarıyla bir aksiyon adamıdır. Gençliğinde İkinci Dünya Savaşı’nın etkisiyle ülkemizde meydana gelen ekonomik ve siyasî sıkıntılarla büyümüştür. 27 Mayıs ihtilalini birebir yaşamış ve Millî Birlik Komitesi’nde fikirleri kabul görmeyen 14’lerden biri olarak da yurt dışına sürgün edilmiştir. Sürgünden sonra Alparslan Türkeş, Rifat Baykal, Numan Esin, Muzaffer Özdağ ile birlikte siyasete atılmıştır. Önce CKMP ve sonra da MHP’de siyasî faaliyette bulunmuştur. Milliyetçi hareketin içerisinde sohbetleriyle, fikirleriyle ve makaleleriyle partinin adeta bir ideoloğu olmuştur.

Taşer milliyetçilik düşüncelerini; millet, Türkçülük, Türklük gibi kavramları açıklamakla başlar. Dindar bir kimse olmasından da kaynaklı olarak, milliyetçilik yorumlarını din ile birlikte yoğurur. Osmanlı Devleti’ne büyük sevgi beslemesinden dolayı devlet ve

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLİ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

milliyetçilik anlayışında Osmanlılık izleri rahatlıkla görülür. Taşer'in Türkiye için en büyük ülküsü "*Büyük Türkiye*" idealidir. Bu ideale göre Türk milleti tarihte büyük devlet olma vasfını göstermiş ve bu vasfın gereği olarak da hem kendi sınırları içerisinde hem de gönül sınırları içerisinde huzur ve refahı sağlamıştır. Tarihte 16 büyük devlet kuran ve yaşatan Türkler; 17'ncisi olan Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte de bunu yapabilecek potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin ortaya çıkması için en gerekli şey ise eğitimidir. Türkiye'de eğitim meselesi Tanzimat'tan beri halledilememiştir. Türkiye'de eğitim meselesi halledilirse birçok sorun kendiliğinden hallolacağına inanır. Ona göre öncelikle öğretmenler; çok ciddi bir seçim ile alınmalı, ahlâk-seciye sahibi olmalı ve kabiliyetli olmalıdır. Öğrencilere ise her şeyden önce millî örf ve adetlerimiz öğretilmelidir.

Taşer Osmanlı'ya yönelik görüşlerinde daha romantiktir. Cumhuriyet devrinde Osmanlı'ya haksızlık edildiği görüşündedir. Türk tarihinde devlet kuruculuğtaki en büyük eser olarak Osmanlı Devleti'ni nitelendirir. Padişahlarında, devlet adamlarında ve hatta eşkıyalarında bile devlet şuurunun çok yüksek olduğunu söyler.

Taşer, diğer Türk milliyetçilerinde olduğu gibi Atatürk'e gerekli önemi verir. Kendisinin de bir asker olmasından kaynaklı olarak Atatürk'ün komutanlığına, devleti kurtarmasına, devlet adamlığına büyük saygı duyar. Taşer Atatürk üzerinden eleştiri yapmaz ama özellikle sol grupların Atatürk ismini kullandığı düşüncesiyle içerisi boşaltılmış olarak nitelendirdiği Atatürkçülük anlayışlarını eleştirir.

Taşer Millî Mücadele'ye ve Mustafa Kemal Atatürk'e saygılıdır. Bu mücadeledeki aydınlı milletin uyumuna dikkat çeker. Rücu etmemiz gereken noktalardan biri olarak da aydınlı ahalinin uyumunu ifade eder.

Taşer'in Cumhuriyet ile birlikte en önemli eleştirisi özellikle Batılılaşma üzerinedir. Sıkıntılarımızın sebebini imanımızda ve değerler sistemimizde aramamamız gerektiğini söyler. Asıl sıkıntımızın maddî zayıflık olduğunu dile getirir. Geçmişte var olan

değerlerimizi günümüzde yaşatabilirsek milletçe eski günlerimize döneceğimiz inancındadır.

Taşer’de hâkimiyet anlayışı milliyetçilik, din ve Osmanlı üzerine kuruludur. Bu üç kavram üzerinden çözüm önerileri getirir. Yaşanılan bir sıkıntı varsa bu kavramlardan birinin içerisinde bir eksilme olmasındandır. Bu kavramlara ne kadar sahip çıkılırsa, bunlar üzerinden çare yolları aranır; Cumhuriyet’in hâkimiyet gücünün sınırlarının üzerine çıkacağı görüşündedir. Hâkimiyetimizin sadece millî sınırlar içerisinde kalmasını kabul etmeyerek Büyük Türkiye idealini dile getirmiştir.

KAYNAKÇA

Arşivler

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi. BCA. 286-19-13, 1

TBMM Arşivi. Tercüme-i Hal Dosyası. Sicil No: 2546.

Kitaplar

Aksun, Z. N. (2017), *Dündar Taşer’in Büyük Türkiye’si*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Çatak, M. (2012), *Dündar Taşer’in Fikir Hayatı*. Ankara: Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları.

Güngör, E. (1986), *Türk Kültürü ve Milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kösoğlu, N. (2003), *Dündar Taşer*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Meriç, C. (2016), *Mağaradakiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Metin, İ. (2012), *İhtilâlciler Hesaplaşıyor Belgelerle 27 Mayıs Ondörtler ve Dündar Taşer*. Ankara: Töre-Devlet Yayınları.

Onur, H. (2005), *Türk Sağı Sözlüğü*. İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Taşer, D. (1975), *Mesele*. Ankara: Töre-Devlet Yayınevi.

Tek, H. (2011), *Dündar Taşer’den Özdeyişler-Özleyişler*. Ankara: Ayban Yayıncılık.

DÜNDAR TAŞER'DE MİLLİYETÇİLİK VE MİLLÎ HÂKİMİYET DÜŞÜNCESİ
THE IDEA OF NATIONAL SOVEREIGNTY AND NATIONALISM IN
DUNDAR TASER

Makaleler

- Ayvazoğlu, B. (2008), "Tanrıdağ'dan Hira Dağı'na Uzun İnce Yollar". *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce IV*. İstanbul: İletişim Yayınları, 541-583.
- Bora, T. (1999), "Türkiye'de Radikal Milliyetçi İdeolojinin Gelişme Seyri". *75 Yılda Düşünceler Tartışmalar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 115-135.
- Erdem, G. (1973), "Yaşayan Dündar Taşer". *Bozkurt*. (9): 8-9.
- Erdem, G. (1974), "Taşer'in Ülkücülüğü". *Bozkurt*. (21): 8-9.
- Güngör, E. (1972), "Taşer'in Büyük Türkiye'si". *Töre*. (17): 8-9.
- Hacıeminoğlu, N. (1972), "Dündar Taşer'in Ardından". *Töre*. (15): 6-7.
- Köktürk, M. (2012), "Milliyetçi Düşüncenin Dünü ve Bugünü Üzerine". *Türk Yurdu Dergisi*. (295): 325-327.
- Metin, İ. (2012), "Dündar Taşer ve Meselesi". *Töre*. (5): 17-18.
- Okur, M. A. (1999), "Sol ve Sağ Milliyetçilik Üzerine". *Hisar*. (3): 33-35.
- Öksüz, İ. (1972), "Dündar Taşer'i Kaybettik". *Töre*. (14): 5-6.
- Taşer, D. (1964), "Biz Kimiz". *Devlet*. (1): 13-14.
- Taşer, D. (1967a), "Çözülen İhtilâl". *Milli Hareket*. (8): 9-10.
- Taşer, D. (1967b), "Fesadın İttifakı Çabuk Gelişti". *Milli Hareket*. (9): 11-12.
- Taşer, D. (1969a), "Şimdi Ne Olacak?". *Devlet*. (9): 11-12.
- Taşer, D. (1969b), "Bilanço". *Devlet*. (12): 11-12.
- Taşer, D. (1969c), "Solcular ve Atatürk". *Devlet*. (13): 11-12.
- Taşer, D. (1969d), "Eğitim". *Devlet*. (15): 11-12.
- Taşer, D. (1969e), "Nizama Dair". *Devlet*. (19): 11-12.
- Taşer, D. (1970), "Kavganın Aslı". *Devlet*. (50): 12.

Taşer, D. (1972), "Osmanlı Gerçeği". *Devlet*. (136): 12.

Taşer, D. (1973), "Kurtarıcı Gençlik". *Bozkurt*. (13-14): 3.

Yılmaz, M. (2008), "Dünder Taşer". *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce IV*. İstanbul: İletişim Yayınları, 668-677.

BEYAN: Sorumlu yazar olarak, bilimsel etik kurallara uygun hareket ettim. Çalışmamda mali destek ve çıkar çatışması yoktur.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.